

nika, a od obnove župe do danas njih trideset i dvojica. U župi su djelovala i stotinu i tri kapelana, a iz nje je poteklo i šest svećenika.

Uz prethodno treba naznačiti da se na kraju svakoga sveska nalaze podaci o korištenim izvorima i literaturi, sažeci na hrvatskom, engleskom, francuskom, njemačkom i talijanskom jeziku te vrlo pregledno i precizno kazalo osoba, mjesta i pojmova.

Na kraju treba reći, pomalo se služeći i riječima urednika ovog četverosveščanog izdanja, kako se radi o uistinu opsežnom radu temeljenom najvećim dijelom na korištenju izvornoga arhivskoga gradiva koje sadrži mnoštvo podataka i životopisa, što će svim budućim proučavateljima povijesti pojedinih župa iz bjelovarskog kraja, a i šire, biti nezaobilaznom literaturom i izvorom podataka.

Jedina zamjerka mogla bi se izreći objavljivanju recenzija, odnosno ocjena samoga rukopisa koje su tiskane nakon uvodne riječi urednika u prvome svesku pa makar one dolazile i iz pera uglednih sveučilišnih profesora. Prema mišljenju autora ovih redaka takva praksa nije primjerena publiciranju ozbiljnih znanstvenih radova.

Mario Stipančević

Razum, S. *Život i djelo Lelje Dobronić (1920.-2006.)*. Zagreb : Društvo za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije »Tkalčić«, 2007.

Publikacija je tiskana na 480 stranica, njezin središnji dio sastoji se od dvanaest poglavlja, a opremljena je sa sedamdesetak crno-bijelih fotografija.

Autor je u *Predgovoru* naveo kako se tiskanjem životopisa istaknute povjesničarke umjetnosti Lelje Dobronić nastojala iskazati zahvala za njezin doprinos proučavanju povijesti Zagrebačke nadbiskupije. Pored životopisa temeljenog na podacima iz raznih zagrebačkih ustanova u kojima je ova vrsna znanstvenica radila kao i iz njezine osobne ostavštine koja je tijekom 2007. predana Nadbiskupijskom arhivu u Zagrebu, donesen je i iscrpan popis svih njezinih tiskanih radova.

Iza *Predgovora*, kojemu je prethodio nepotreban tekst ocjene rukopisa iz pera S. Kožula, prvo poglavlje pod naslovom *Obitelj Dobronić* donosi podatke o Leljinih roditeljima, skladatelju Antunu Dobroniću i Jerki rođ. Marković, nastavnici glasovira, sestri Rajki koja se također bavila glazbom te bratu Drašku, inženjeru agronomije.

Iz sljedećeg poglavlja (*Školovanje*) saznajemo o školskim danima Lelje Dobronić, odnosno o predmetima koje je pohađala, vladanju, izostancima, ocjenama i profesorima u Državnoj mješovitoj pučkoj školi Gornji grad (1927.-1931.), Prvoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu (1931.-1939.), kao i o pohađanim predmetima i seminarima, profesorima, ispitima te diplomiranju na Mudroslovnom (Filozofskom) fakultetu u Zagrebu (1939.-1943.). U ovom se poglavlju nalaze i podaci o stjecanju doktorata (1946.) tezom »Umjetnost kovanog željeza u našim krajevima«, podaci o

priznavanju fakultetske diplome iz 1947., pohađanju studija umjetničke keramike tijekom redovitog studija na fakultetu te pohađanju tečaja latinske paleografije (1949.).

Poglavlje *Obiteljski život* donosi informacije o suprugu Lelje Dobronić, uglednom hrvatskom filozofu i profesoru Zagrebačkog sveučilišta Pavlu Vuk-Pavloviću i njegovoj obitelji, njihovom zajedničkom životu te sinu Stanimiru.

Četvrto poglavlje (*Radni vijek u zagrebačkim muzejskim ustanovama*) govori o radu L. Dobronić u zagrebačkoj Gipsoteci (1944.-1948.), Muzeju grada Zagreba (1948.-1962., uz poseban osvrt na njezinu djelatnost kao članice Muzejskog vijeća, rad u uredništvima časopisa te stručno napredovanje), Zavodu za zaštitu spomenika kulture grada Zagreba (1962.-1964.), Muzejskom dokumentacijskom centru (1964.-1967.) te Povijesnom muzeju Hrvatske (1967.-1980.).

Autor u sljedećem poglavlju pod nazivom *Suradnja s drugim ustanovama* piše o suradnji L. Dobronić s Leksikografskim zavodom »Miroslav Krleža« (1959.-2006.), Filozofskim fakultetom u Zadru (1972.-1981.), Institutom za povijest umjetnosti, Hrvatskim mariološkim institutom (1983./1990.-2006.) te Hrvatskim povijesnim institutom u Beču (1994.-1997.).

Šesto poglavlje (*Članstvo u društvima, odborima i povjerenstvima*) nudi podatke o njezinu šezdesetogodišnjem djelovanju pri Hrvatskom muzejskom društvu (1946.-2006.) u kojemu je obnašala dužnosti članice uprave, urednice *Vijesti* (1952.-1965.) te članice uredništva časopisa *Muzeji* (1953.-1965.), zatim njezinu djelovanju pri Povjerenstvu za prikupljanje i čuvanje povijesnih spomenika i starina, Hrvatskom planinarskom društvu »Zagreb-Matica« (1946.-2006.), Društvu povjesničara umjetnosti Hrvatske (1953.-2006.), Ocjenjivačkom sudu za dodjelu Nagrade grada Zagreba (1957.-1958.), Kajkavskom spravišću (1973.-2006.), Matici hrvatskoj (2001., 2006.), Znanstvenom odboru za pripremu znanstvenog skupa »Zagrebački Gradec 1242-1850.« (1992.), Odboru za organiziranje znanstvenog skupa o 900. obljetnici Zagrebačke biskupije (1993.-1995.), Društvu za povjesnicu Zagrebačke nadbiskupije »Tkalčić« (1996.-2006.), Družbi »Braća hrvatskog zmaja« (1997.-2006.), Stručnoj skupini Povjerenstva za imenovanje naselja, ulica i trgova Gradske skupštine Grada Zagreba (1997.-2001.) te stručnim povjerenstvima za ocjenjivanje doktorskih radova pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

U poglavlju *Neke istaknute djelatnosti*, autor je osvjetlio putovanja L. Dobronić po europskim i svjetskim zemljama, njezine posjete Nadbiskupijskom arhivu u Zagrebu, spisateljsku djelatnost, odnosno objavljivanje u brojnim časopisima, knjigama i zbornicima, suradnju s Hrvatskim radiom i televizijom, njezine javne nastupe, predavanja, predstavljanja knjiga i sudjelovanja na znanstvenim skupovima (1952.-2004.).

Osmo poglavlje (*Zrelost života*) rezervirano je za podatke o nagradama i priznanjima, zagrebačkim adresama na kojima je L. Dobronić prebivala, informacije o njezinoj bolesti i smrti, kao i medijske izvještaje o posljednjem.

U devetom poglavlju (*Popis tiskanih djela*) donesen je bibliografski pregled svih autoričinih tiskanih radova (499 naslova, od čega 205 enciklopedijskih članaka), kronološkim slijedom zasebno za svaku godinu, od 1946. do 2005.

Deseto poglavlje (*Razgovori*) donosi popis dvadesetak dužih ili kraćih novinarskih razgovora s L. Dobronić, dok se u jedanaestom pod naslovom Izvori i tisak (literatura) navode podaci o izvorima korištenim pri pisanju ove biobibliografije, kao i popis članaka o L. Dobronić objavljenih u tisku od 1950. do 2007. Kao i u devetom poglavlju i ovdje su članci prikazani kronološki, zasebno za svaku godinu.

U posljednjem poglavlju (*Prilozi*) autor je donio popis izložbi Povijesnog muzeja Hrvatske (danas Hrvatskog povijesnog muzeja) u vrijeme dok je L. Dobronić bila ravnateljicom te ustanove (1967.-1980.), govor Z. Gregorine i prigodnu pjesmu V. Andrilovića, izrečene na proslavi 80-e godišnjice života L. Dobronić (2000.), oprostajne govore A. Pandžić, F. Husinca, V. Oštrića, S. Razuma i Z. Gregorine izrečene na pogrebu potkraj prosinca 2006. te spomen-govor S. Razuma izrečen na Upravnom odboru Društva »Tkačić« u ožujku 2007. Kao dio posljednjeg poglavlja tiskan je i popis građiva ostavštine L. Dobronić koje se u količini od 42 arhivske kutije čuva u Nadbiskupijskom arhivu u Zagrebu.

Poslije jedanaestog poglavlja, pod naslovom Popratno slovo nalazi se ocjena rukopisa pisana od strane I. Mirnika, a nakon toga slijede sažeci na hrvatskom, engleskom, francuskom, njemačkom i talijanskom jeziku, popis fotografija te iscrpno kazalo osoba, mjesta i pojmova.

Mario Stipančević

Čoralić, L. *Barani u Mlecima. Povijest jedne hrvatske iseljeničke zajednice*. Zagreb : Dom i svijet, 2006., 251 str.

Godine 2006. u izdanju izdavačke kuće Dom i svijet te potporom Hrvatskog građanskog društva Crne Gore objavljena je opsežna monografija dr. Lovorke Čoralić o prisutnosti i djelovanju barske iseljeničke zajednice u Mlecima. Knjiga je nastala na temelju višegodišnjeg istraživanja fondova i zbirki poglavito pohranjenih u Državnom arhivu u Mlecima, Arhivu bratovštine Sv. Jurja i Tripuna, Državnom arhivu u Zadru te sažimanjem dosadašnjih historiografskih dostignuća. Monografija je podijeljena u 15 poglavlja, dok se u drugom dijelu nalaze bogati prilozima sa prijepisima dokumenata. Monografija također sadrži brojne ilustracije, fotografije i grafičke priloge.

Nakon *Napomena* autorice (str. 9-10) i uvoda *Barani u Mlecima – stoljeća iseljavanja* (str. 11-13) u kojemu su predstavljeni glavni istraživački ciljevi, slijedi prvo poglavlje *Izvori i literatura* (str. 15-27) u kojem autorica iznosi detaljan pregled korištenih, objavljenih i neobjavljenih izvora te relevantne literature.

Drugo poglavlje *U vrtlogu ratnih zbivanja i društvenih previranja: povijesni okvir* (str. 27-32) kratak je prikaz političkih i društvenih događaja u gradu Baru i okolici, s naglaskom na razdoblje mletačke uprave. Tako prvenstveno ističe kontinuirano prisutne sukobe gradskog patricijata i pučana, kao i permanentnu osmanlijsku ugrozu koja je rezultirala osvajanjem Bara 1571. godine.